

BOLETÍN

DE LA

Sociedad Castellonense de Cultura

▽ ▽ ▽

TOMO XVI

— 1935 —

CASTELLÓN

EST. TIP. HIJO DE J. ARMENGOT

BOLETIN

DE LA

SOCIETAT CASTELLONENSE DE CULTURA

Tomo XVI ✧ *Septbre.-Octubre 1935* ✧ Cuaderno V

Pesals valencians del segle XVIII¹

uan, per primera vegada, el 1933 vam donar en aquestes mateixes planes unes notes i documents referents a pesals dels segles XVIIe i XVIIIe ¹, ens planyíem de la pèrdua dels pesals de moltes seques de l'Edat Mitjana i recordàvem com, en canvi, havien arribat fin als nostres dies els pesals dels segles XVIIe i XVIIIe i, amb més raó, els del XIXe. Des de la data de publicació d'aquelles notes ençà, hem pogut constatar l'abundància de pesals divuitcentistes de propietat particular, conservats per tradició familiar. Amics de diferents llocs del Regne ens han fet conèixer diferents pesals que romanen avui en llur poder i amablement ens han comunicat llurs pesos i fotografies i àdhuc ens han tramés els mateixos originals per a estudiar-los.

Dos distingits erudits castellonencs, l'il·lustre animador d'aquestes planes, Angel Sánchez Gozalbo, i el jove llicenciat en Ciències Històriques, Eduard Codina i Armengot,

¹ *Pesals monetaris dels segles XVII i XVIII*, BOLETIN DE LA S. C. DE C., vol. XIV, 1933, pàgs. 143 a 160.

Noves aportacions a la prehistòria del Maestrat

El conreu de les nostres aficions va decidir-nos a portar a fi no fa gaire anys una excursió per alguns pobles i llocs del nostre interessant Maestrat en la que vàrem anar cercant i recullint tot lo que per a nosaltres creguérem interessant en l'aspecte històric, geogràfic i folk-lòric. Arribats al poble de Calig (del que conservarem sempre un agradable record per el caràcter afectuós dels seus habitants) i amb ocasió de parlar a la plaça amb uns hòmens respecte a coses relacionades amb la nostra visita, vàrem tindre la sort de conèixer al llaurador Josep Forner el qual va dir-nos que ell també tenia quelcom antic a la seva casa. Visitada aquesta va ensenyar-nos amb la sorpresa i alegria corresponents per la nostra banda, una fletxa i una petita destral que creem perteneixents al període neolític. Assabentats aleshores del lloc on va estar feta la troballa vàrem traslladar-nos allí i tinguérem la satisfacció de trobar dues fletxes que també consideràrem provisionalment com a perteneixents al mateix període. Així va quedar la cosa fins que durant el mes d'agost d'aquest any ens hem traslladat novament a l'esmentat poble per vore si ampliàvem en la mesura de les nostres forces els detalls necessa-

ris per intentar fer alguna troballa prehistòrica de més envergadura que ampliara quelcom el radi d'aquests interessants descobriments a la nostra benvolguda terra. Posats en relació amb el senyor esmentat abans, va ensenyar-nos unes fletxes de les que n'aconseguien algunes (fig. 1) i va

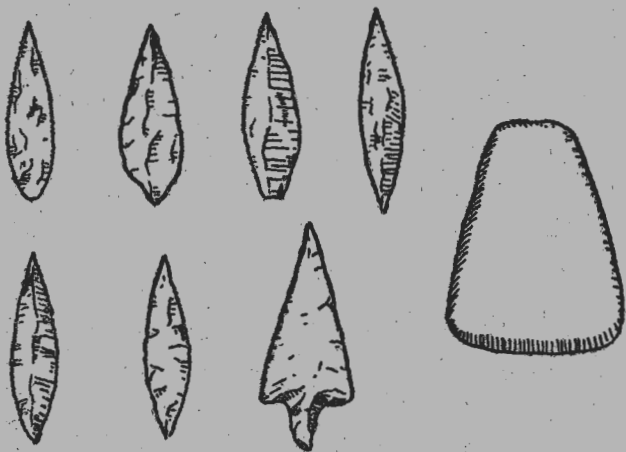

Fig. 1.—Algunes fletxes i d'estrals encontrades

dir-nos que varen ésser encontrades per ell durant l'any 1929 en una finca seva situada en les proximitats del dipòsit de l'aigua del poble a l'interior de un forat (làm. I) o buit sota terra que cregué era una sitja i que volien aprofitar per fer un petit pou. Traslladats al mencionat lloc vàrem tindre ocasió de fer un modest estudi de lo que des de primer antuvi creguérem una sepultura o sepulcre prehistòric. Aquest té una entrada gairebé circular d'un metre de diàmetre amb una profunditat de 3 metres i una llargària a l'interior de 3'50 metres per 2'50 d'ample amb la característica d'anar estretint-se a mesura que s'avança adreçat a l'Oest (figures 2 i 3). Precisament al lloc més estret—ens diu el nostre acompanyant—varen ésser trobats una vintena d'esquelets i junt a ells, com era costum en aquells

remots temps, una sèrie d'armes (sobré tot fletxes) de les que algunes varen ésser arreplegades i dues especies de vasos o depòsits de terrissa encaixats l'un a dintre de l'altre

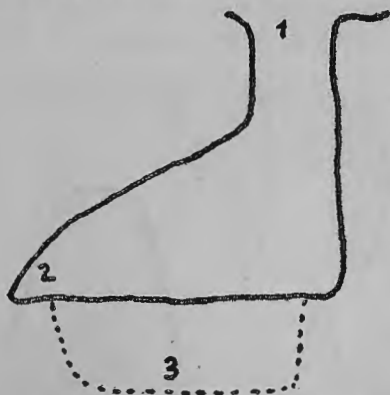

Fig. 2.—Secció transversal: 1, boca d'entrada. 2, lloc on es trobaren major nombre d'esquelets i sílexs. 3, clot treballat recentement.

i que en ésser trets a fora varen desfer-se gairebé per complet. Els esquelets varen ésser trets del primitiu lloc i enterrats per les immediacions i nosaltres hem pogut trobar pels voltants a més a més d'un troç de mandíbula i variats ossos, alguna fletxa i dos fragments de ceràmica de terra força sílicea (fig. 4) que se-

gons el nostre acompanyant no perteneixen als recipients esmentats; encara que precedeixen també del mateix lloc.

Assabentats pel farmacèutic del mateix poble Sr. Josep Bengochea de la existència d'unes sepultures situades a les immediacions del'ermita dels Socors i vora de la ratlla del terme o caminàs, vàrem fer un altre estudi comprovant l'existència d'unes vint sepultures (lám. II) a flor de terra i de les que tenim arreplegats alguns ossos que semblen fossilitzats. (Fig. 5)

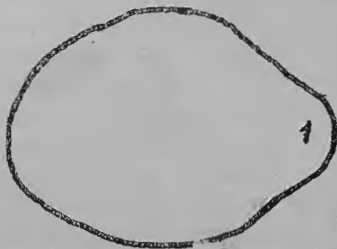

Fig. 3.—Planta: 1, lloc on cau el forat d'entrada

El nostre interès vers aquestes coses ens ha dictat el apartar-nos de portar més endavant les nostres observa-

CÀLIG

Làm. I.—*Forat de la sitja gran de vora el Socors*

Làm. II.—*Enterraments a flor de terra vora el Caminàs*

cions que brindem amb gran satisfacció als estudiosos de la nostra Societat Castellonense de Cultura i als professionals d'aquests assumptes amb la esperança de que haur

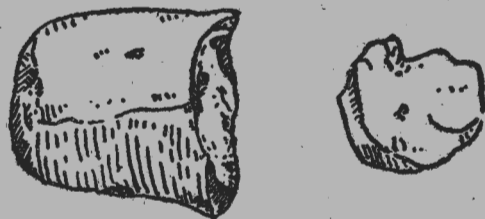

Fig. 4.—Fragments de ceràmica

rem contribuït quelcom i portat el nostre modest granet de sorra per a la reconstrucció de la nostra prehistòria,

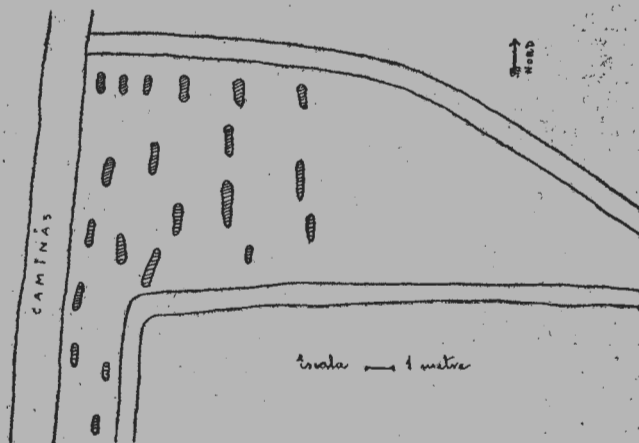

Fig. 5.—Situació de les sepultures

cada dia més nodrida de troballes, però més exigent per part de tots els estudiosos aïllats als pobles que tenen el deure de posar a l'abast dels tècnics totes aquelles notícies de jaciments enriquidors del nostre mapa arqueològic.

ANTONI PORCAR CANDEL

Mestre d'escola de Canet lo Roig